

С. П. Сергєєв

Дельтапланеризм

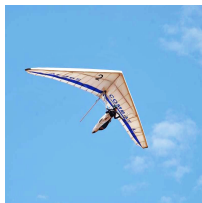

ДЕЛЬТАПЛАНЕРИЗМ - вид [авіаційного спорту](#). Для польотів використовують дельтаплан (від грец. δέλτα, D - дельта і лат. planum - площа) - літальний апарат класу надлегкої авіації, признач. для вільного планер. польоту з якої-небудь висоти і керований завдяки зміні положення тіла пілота. Бажання людства літати відомі ще з давніх-давен, про що свід-чить хоча б давньогрец. міф про Дедала та Ікара. Відомо, що перші спроби пролетіти на планері здійснив 875 мавритан. винахідник Аббас-ібн-Фірнас. Але успіхи у створенні практич. планерів припадають на кін. 19 ст. у зв'язку з розвитком аеродинаміки і пов'язані з ім'ям нім. інж. О. Ліліенталя (1848-96), котрий виконав бл. 2000 польотів на планерах власного виробництва. 1897 британ. інж. П. Пілчер здійснив найдальший контрольов. політ - на дистанцію 250 м. 1920 у м. Вассеркуппе (Німеччина) відбулися перші змагання з планер. спорту. 1948 амер. інж. Ф. Роґалло сконструював літал. апарат трикут. форми з пружною оболонкою на жорсткому каркасі. На поч. 70-х рр. австралієць Д. Кілборн приладнав до каркасу планера рульову трапецію, жорстко фіксовану тросовими розтяжками. Тоді ж за допомогою підвісної системи, яка нагадувала парашутну, розташували пілота під крилом у горизонт. положенні. 1974 Міжнар. авіац. федерація визначила Д. як новий вид авіац. спорту. 1976 у м. Кьоссен (Австрія) відбувся перший офіц. чемпіонат світу з Д. Водночас 1973-76 група молодих інж. Київ. мех. заводу (нині [АНТК імені О. К. Антонова](#)) сконструювала дельтаплани «Київ-1» і «Київ-2». Згодом на основі цієї групи створ. конструктор. бригаду відділ. надлегкої авіації, котра 1978-80 розробила і впровадила у серійне виробництво дельтаплани «Славутич-УТ» (навч.) та «Славутич-Спорт-5». Наприкінці 80-х рр. спроектовано 2-е покоління дельтапланів - С-14 і С-15, на яких виступала збірна команда СРСР. Також конструктор. колективи працювали у Харкові, Дніпропетровську, Феодосії (АР Крим). 1991 у Києві засн. ТОВ «Аерос», що випускає широкий спектр товарів для

авіац. спорту, зокрема і дельтаплани. Дельтаплани, оснащені мотором, і називаються мотоделтапланами. Світ. рекорди з Д. реєструють у заг. категорії серед жінок і для тандемів з дальності польоту, дальності з поверненням, дальності по трикут. маршруту та зі швидкості на різних відстанях. Зокрема, світ. рекорд у відкритій дальності польоту встановив 2001 австрієць М. Румер (700,6 км); у дальності з поверненням на місце старту - 1998 австралієць Р. Гольткамп (330,6 км); у дальності по трикут. маршруту - 2000 чех Т. Сушанек (357,12 км).

В Україні перші польоти на дельтапланах відбулися 1971-72 у Дніпропетровську, Києві, Львові, Чернівцях, Черкасах, Харкові. 5-15 березня 1976 у с. Славське (Сколів. р-ну Львів. обл.) організовано 1-й Всесоюз. зліт дельтапланеристів за участі 25-ти спортсменів, на якому проголошено створення Всесоюз. оргкомітету з Д. У 1978 засн. Федерацію дельтапланер. спорту СРСР, а 1980 - України (ФДСУ). Відтоді ж проводять чемпіонати України зазвичай побл. Феодосії та Ямполя (Вінн. обл.). Перший чемпіон України - Є. Гриненко (Сімферополь). Станом на 1984 ФДСУ об'єднувала 168 клубів і секцій. Завдяки успіхам у цьому виді спорту укр. дельтапланеристи часто складали бл. половини збірної команди СРСР. Станом на 2004 чл. ФДСУ було понад 80 осіб. Серед укр. дельтапланеристів першим рекордсменом світу став А. Коркач (Дніпропетровськ), пролетівши 1987 по 25-кілометр. трикут. маршруту з серед. швидкістю 25,6 км/год. 1999 світ. рекорд зі швидкості на відстані 200 км з поверненням встановив **В. Бондарчук** (74,4 км/год), йому також належить низка рекордів України. Серед досягнень укр. команд на міжнародних змаганнях - 1-е м. на чемпіонаті СНД 1993 (Алмати); 3-є м. на 1-х Всесвіт. авіац. іграх (Туреччина, 1997); 4-е м. (Словаччина, 1998) та 6-е м. (Австрія, 2000) на чемпіонатах Європи; 8-е м. на чемпіонаті світу 1998 (Італія). Рейтинг дельтапланеристів України станом на 2007 очолювали **О. Бондарчук** і **С. Семенов**. Від 1990 діє Феодосійський музей дельтапланеризму. На час створення він був єдиний у світі. Див. також Планерний спорт.

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Дельтапланеризм / С. П. Сергєєв // Енциклопедія Сучасної України
[Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г.
Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних
досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-21376>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним
законодавством України

([докладніше](#)).